

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 254 (2816) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Kis népnek is van joga az élethez és védekezéshez!

Finnország válasza a washingtoni kormány emlékirataira

Segélykéréssel küldte Litvinovot Washingtonba Stalin Anglia függetlenséget ígér a kaukázusi népeknek

Helsinkiből jelentik: (NTI) A finn külügyminiszter kedden este átnyújtotta az amerikai követnek a finn kormány válaszáat az Egyesült Államok emlékiratára. (MTI)

Helsinkiből jelentik: (NTI) A finn kormány válaszolt azokra az emlékiratokra, amelyeket az Egyesült Államok kormánya helsinkij követe útján nyújtott át október 25-én és 30-án a finn államelnököknek. A válaszjegyzék, amelyet Rytí külügyminiszter nyújtott át, tisztázza Finnország helyzetét, hogy szemben a szovjet vádjával — Finnország harca mennyiben jelent önvédelmet és milyen sors várna Finnországra, ha biztonságáról nem gondoskodik. A válaszjegyzék kifejti, hogy Finnország harcának jellegén nem változtat az, hogy Finnország saját biztonságát szem előtt tartva arra törekszik, hogy ártalmatlanná tegye és megszállja az ellenség támadási támaszpontjait, az 1939-ben fennállt határon túl is. Finnország akkor szándékozik a harcot befejezni, ha már elhárult a létét fenyegető veszély és biztosítékot teremt állandó biztonságára. Ezután Finnországnak a keletkaréliei finn lakossággal szemben való kötelezettségét hangsúlyozza a jegyzék majd megállapítja, hogy az Egyesült Államok kormánya, mint emlékiratából kitűnik, azt a reményt táplálja, hogy Finnország békét fog kötni, bár semmiféle biztosítékot nem adott részére az új béke biztosítására és nem tették sem béke-, sem közvetítő ajánlatot. A finn kormány nem fogadhatja el azt a nézetet, hogy a finn erők veszélyeztetnék az Egyesült Államok biztonságát. Finnország azt reméli, hogy egy kis népnek is van joga az élethez és a védekezéshez. A finn nép csak addig folytatja a háborút, amíg biztonsága megkívánja. Nem vállal azonban semmiféle olyan kötelezettséget, amely az ország biztonságához fűződő érdekek veszélyeztetését jelentené. (MTI)

WASHINGTON SZERINT A FINN HADMŰVELETEK KÖZVETLENÜL FENYEGETIK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK BIZTONSÁGÁT

Helsinkiből jelentik (NTI): Finnországról a Washingtonba küldött válaszjegyzékkel kapcsolatban a követ-

kezőket közlik: Az amerikai követ október 27-én és 30-án a finn államelnökének az Egyesült Államok nevében emlékiratot nyújtott át és azt követelte, hogy Finnország, ha a jövőben megakarja őrizni az Egyesült Államok barátságát, biztosítékot kell adnia, hogy azonnal beszüntet minden támadó hadműveletet a Szovjet unió területe ellen és csapatait visszavonja az 1939-es határ mögé. Az Egyesült Államok kormánya azt is állította, hogy Finnország hadműveletei közvetlenül fenyegetik az Egyesült Államok biztonságát, emiatt azonnal fenyegette meg Finnországot, hogy megszünteti a barátságos kapcsolatokat, ha Finnország nem változtat eddigi magatartásán. (MTI)

Tovább nyomultak előre a németek Karélia északi részében

Az *Uj Nemzedék* írja: Berlieni jelentés szerint újabb előnyomulás történt Karélia északi részében, Sallától keletre. A német támadás Kandalaksa ellen irányul, hogy a bolsevistákat elvágja a murmanszki vasutvonalától és az egész Kola félszigettől.

Rómából jelentik (MTI): A lapok hírt adnak a Stefani-iroda budapesti tudósítójának jelentése alapján a keleti harcokról. A tudósító megállapítja, hogy magyar katonai körök véleménye szerint a keleti arcvonal

déli szakaszán a hadműveletek továbbra is szabályossággal folynak anélkül, hogy a szövetséges csapatok pihenőhöz engednék jutni az ellenséget. A Donec délkeleti hajlásában az olasz és német oszlopok a magyar csapatok közreműködésével beszorították az ellenséget, amely továbbra is makacs ellenállást fejt ki. A bezárt ellenséges csapatok, amelyek kitűnően vannak felszerelve, hiába igyekeznek menekülni a rájuk váró végzet elől.

Ha Vologda is elesik, végleg megszakad a Szovjet összeköttetése Murmanszkkal és Archangelszkkal

Istanbulból jelentik: (Mai Nap) Jól értesült körökben híre jár, hogy az angolok függetlenséget ígérnek a kaukázusi népeknek, így akarják megnyerni őket terveiknek. Anglia úgy látszik, elvesztette már azt a reményét, hogy a bolsevikiek egyáltalán megkísérlik a Kaukázus védelmét. Anglia régi szokása szerint megkezdte a szövetséges területek felosztását.

Stockholmból jelentik: (Mai Nap) Tichwin elfoglalása után finn körökben azt várják hogy a németek tovább törnek előre Vologda felé. Ha a németek ezt a várost is elfoglalják, végleg elvágják a bolsevikiek minden összeköttetését Murmanszkkal és Archangelszkkal. Finnország szempontjából ez nagyjelentőségű lenne, mert ezzel megszűnne az angolszász nyomás indító oka.

Berlinből jelentik: (B. T.) A Völkischer Beobachter szerint az angol háborús hírverésnek eddig az volt a szokása, hogy minden vereséget, — amennyiben lehetett, enyhített és minden veszteséget kisebbitett. Ezzel szemben feltűnő, hogy a Berlin ellen intézett legutóbbi angol légitámadásról, amely november 8-án volt, Churchill gyorsan beismerte, hogy 37 angol gép pusztult el ez alkalommal. Az angol sajtó és rádió oly bőbeszédűséggel foglalkozott ezzel a kijelentéssel, hogy gyanút keltett. Ne gondolja neki — írja a lap, — hogy Londonban az igazság után való vágy tört ki, hanem saját áldozatukat azért teszik kirakatba, hogy bolsevista barátjuk előtt azt a látszatot keltsék, mintha Anglia a legteljesebb erővel igyekeznék a Stalin által kívánt támadásán végrehajtásán.

Stockholmból jelentik: (B. T.) Litvinov washingtoni nagykövetté történt kinevezésével kapcsolatban híre járt, hogy Salin segélykéréssel küldte Litvinovot Washingtonba. Eszerint legálább egy hegyi vadászászlóaljzat kér Vladivosztokba, azonkívül egy amerikai hadtestet a Szovjet európai részébe Murmanszk, vagy Archangelszk vidékére és egy másik hadtestet Észak-Afrikába.

Tokióból jelentik: (NTI) Mint a Domei iroda jólértesült körökből szerzett értesülése alapján jelenti, Churchill beszéde általában azt a feltevést árulta el, hogy közvetlenül befolyásolhatja a japán-amerikai tárgyalásokat. Diplomáciai szempontból szándékosan választotta ezt a nehéz helyzetet nyilatkozatának elhangzására. Churchill a csendestengeri összetűzés esetére hadüzenetet jelentett be.

Az angol miniszterelnöknek Németország elleni támadásait és egyúttal Japánnal szemben követett megfélemlítési politikáját mindenesetre az a szándék vezette, hogy elvágja Japánt a tengelytől. (MTI)

KNOX SZERINT A VILÁG VEZETÉSÉT AMERIKANAK KELL ÁTVENNIE

Newyorkból jelentik: (NTI) A döntés órája elérkezett — jelentette ki Knox tengerészeti miniszter a fegyverszünet évfordulóján mondott beszédében. A továbbiakban azt állította, hogy az Egyesült Államok kormánya az utolsó években a Japánnal való békés viszony érdekében példátlan türelmet tanúsított. Most azonban nem hagyhatja tovább figyelmen kívül az amerikai jogokat sértő japán tárgyalásokat. A miniszter kijelentette, hogy a jövőendő békekötésnél a világ vezetését az Egyesült Államoknak kell átvennie. Miután a tengerészeti miniszter a szabad árucserreforgalomról és a nyersanyagokban való szabad részesedéséről, mint az új világ alappilléreiről szökött, az új rend harmadik pilléréként egy új világalapítást jelölt meg, amelyre Amerika van hivatva gazdasági segélyforrások alapján.

Végül is — mondotta — a jelenlegi háború után a világ rendjének a hatalmi elv alapján kell felépülnie. (MTI)

A belügyi tárca költségvetése a képviselőház előtt

Dr. Paál Árpád az Erdélyi Párt vezérszónoka

A MTL. jelenti: A képviselőház szerdán délelőtt folytatta a jövő évi költségvetés tárgyalását. *Tasnády-Nagy* András házelnök 10 óra után nyitotta meg az ülést és közölte a Házal, hogy a belügyi tárca költségvetésébe az egyes pártok a következő vezérszónokokat jelentették be: MDP: *Hunyady-Buzás* Endre, Szabó Zoltán és *Szedes* János, Erdélyi Párt: dr. *Paál* Árpád, Magyar Megújulás Nemzetiszocialista Pártiszövetség: *Bakay* László, Nyilaskeresztes Párt: *Maróthy* Károly, Egyesült Keresztény Párt: *Közi-Horváth* József, Kárpátaljai képviselők Csoportja: *Spák* Iván, Szociáldemokrata Párt: *Peyer* Károly.

Azután áttértek a belügyi tárca költségvetésének tárgyalására, amelyet *Gergelyffy* András előadó ismertetett. Örömmel emlékezett meg az elszakított országgrészek visszacsatolásáról. Ez a területgyarapodás — ugymond — fokozott kötelezettségteljesítést és felelősséget jelent a magyar kormány számára. A belügyi költségvetés leterjedése után a Ház elé terjeszti a belügyminiszter az önkormányzati

közigazgatás reformjára vonatkozó javaslatot, amely a választás helyett a kinevezést rendszeresíti a köztisztviselők életében. A közigazgatás korszerűsítése, jósága és pontossága, valamint az ellenőrzés érdekében az új javaslat elveti a közigazgatási tisztviselők választási rendszerét. Foglalkozott a köztisztviselői párttal, aminek az az oka, hogy a jobban jövedelmező magánpályákra mennek a fiatalok. Szerinte fontos lenne visszaállítani a köztisztviselői pályá vonzóerejét. A belügyi igazgatás feladat körében egyre nagyobb tér jut a szociális tevékenységnek. A jövő évi költségvetésben a 285 millió pengő összeg kiadásból 150 millió pengő, tehát több mint 52% népjóléti célokat szolgál. Azután a közbiztonsági szolgálat szervezeteivel foglalkozott és megállapította, hogy a csendőrség és a rendőrség hivatását hűségesen és kifogástalanul teljesíti. Végül részletesen ismertette a belügyi tárca költségvetésének főbb tételeit. Különösen méltatta az egészségügyi osztály munkáját a belügyminisztériumban.

Francia Szomália lakossága végső küzdelmét vivja az éhséggel

Az egész művelt világot felháborítja Anglia újabb gaztette

Rómából jelentik (Stefani): Az egész művelt világ megindultsággal, de egyáltalán borzalommal figyeli azt a néptragédiát, amely Djibutiában és Francia Szomáliában játszódik le. E területek lakosságát valóságos éhezésre ítélte az angol propaganda Roosevelt jóváhagyásával. Djibuti híján van az élelmiszernek, a gyógyszernek és mindennek, ami az élet szempontjából fontos. Egyideig a kis vörösfenyegi gyarmat távol tudta magát tartani a forgatagtól és megelégedett azzal a kevéssel, amelyet a jemeni part felől kaphatott. Ezt a sovány lehetőséget vágta el azután az angol kiélelenség, amelyet csak fokoz az, hogy a volt szövetséggel szemben követik el. Anglia megmutatta igaz arcát és ennek láttára mindenki megállapíthatja a különbséget a londoni álszent fraziszok és a valóban alkalmazott kegyetlenkedések között. A legújabb jelentések szerint Djibuti és Francia Szomália lakossága — első sorban a gyermekek, — az emberileg elképzelhető legvégső küzdelmet vívják az éhséggel. Anglia csapatai ott állanak Szomália határán, hogy zsákmányul ejtsék a kiéhezett lakosságot. (MTI.)

Vichyből jelentik (Bud. Tud.): Platon tengernagy, gyarmatügyi miniszter Djibutiában tett útjáról Vichybe visszatérve azonnal megjelent Pétain tábornagy előtt. A jelentés után megoafolta azt a hírt, mintha Djibuti meghódolásáról tárgyalt volna. Djibuti éhínséget szenved, de ellenáll. Abban az esetben pedig, ha az angolok benyomulnak és kikényszerítik a város átadását, nem lesz hasznuk belőle. Közölte ugyanis a francia szomáli föld parancsnokával a kormány az utasítását, hogy ebben az esetben pusztítsák el a költőt és a vasutat, nehogy az angolok használhassák. A djibuti kikötőt és vasútból az angolok semmit sem fognak már találni.

Bazelből jelentik (Bud. Tud.): A *Nazionálzeitung* vichy-i jelentése szerint Vichyben azt várják, hogy a közeljövőben kimélyül a német-francia viszony. Számítanak arra, hogy egy vezető francia politikus Németországba utazik. A látogatás során Ribbentrop külügyminiszterrel is tárgyalni fog. Lehetségesnek tartják azt is, hogy a francia-német érintkezésben német részről jelentős gesztus várható.

Négy timár ellen indult bünvádi eljárás a Globusz ügyből kifolyólag

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap számunkban megírtuk, hogy az internálásra ítélt „feketéz” nyersbőrösök ügyében újabb meglepő fordulat állt be. A rendőrség már régen sejtette, hogy a Globusz és a Várkapu-tér 1. sz. alatt lévő bűrzület összeköttetésben áll

együtt. Ezt a tényét látszott bizonyítani az a körülmény is, hogy Sonnenwirth Simon a Várkapu-tér 1. szám alatti üzlet vezetője csendestárs volt Becsey Károlynak a Globuszban.

A nyomozás során azután sok minden kiderült. Sonnenwirth Simon ki-

hallgatása alkalmával elmondotta, hogy bár csak kisbőrök vásárlására volt engedélye a Globusz finanszírozása mellett, nagy nyersbőröket is vásárolt és ezeket a Globusz raktárába szállította. De emellett

saját szakállára is kötött üzleteket helybeli timárokkal.

Beismerte, hogy Nemes Lajos, Gajdó Gáspár és Herskovits Mór timároknak utalvány nélkül „feketén” adott el bőrt. Tagadta, hogy Popovits Lajos timárnak is adott volna el nyersbőrt.

Természetesen azonnal megindult a bünvádi eljárás a négy timár ellen. Gajdó Gáspár és Herskovits Mór tagadtak, de

Nemes Lajos és Popovits Lajos beismerték, hogy Sonnenwirth ajánlatára, utalvány nélkül, a megállapított árnál magasabban eszközöltek vásárlásokat.

Tehát Popovits is rácaffolt Sonnenwirthra, mert elismerte a „feketézést”. Sonnenwirth külön üzletkötésére egyébként tanuk is állnak rendelkezésre, akik a bőrt több ízben szállították

Badar Béni

bördízmű üzletét és műhelyét áthelyezte Bazár épület Rákóczi-ut 2.

Bőröndök és ridikülök készítése és javítása.

a fentnevezett négy timárhoz.

A timárok kipattant ügyével kapcsolatban bizonyítást nyert az is, hogy Becsey csendestársai igen gyakran megfordultak Várkapu-tér 1. szám alatt, tehát közvetlen ellenőrzést gyakoroltak az üzletvitel felett. Sonnenwirth szerint a „csendestársak” nem tudtak az ő „külön üzletéről”, de ez a körülmény még nincs bizonyítva.

Jelenleg bünvádi eljárás van tehát folyamatban a négy timár ellen, de annak befejezése után valószínűleg közigazgatási eljárás alá vonják őket.

Harmincegyszer pengő kártérítés megfizetésére ítélte a várost a törvényszék

Nagyvárad. Saját tud. Még 1937-ben történt, hogy a városi színházat mozi céljaira bérbevette *Halmi* Lajos volt színházi titkár. A bérletet annakidején a román városvezetőség felmondta s ennek folytán a bérlő kártérítési pert indított a város ellen. Az ügyet szerdán újra tárgyalta a törvényszék dr. *Hoványi* tanácsa és megállapította, hogy Halmainak a felmondásból kára származott.

Végül helyt adott a kártérítési kérésnek és a várost 31.000 pengő kártérítésre kötelezte. Az ítélet nem jogerős.

Tisztítsa

meg szervezetét a belekben felhalmozódott salakról, ha nincs is éppen székrekedése Jó tisztító hashajtó a **DARMOI**

Meleg szeretettel köszöntik az olasz lapok a Rómába érkező pénzügyminisztert

A Magyar Távirati Iroda jelenti: *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter *Ciano* gróf olasz külügyminiszter és *Taon di Revel* olasz pénzügyminiszter meghívására Olaszországba utazott. Elutazása előtt a követezőket mondotta.

— Örömmel teszek eleget *Ciano* külügyminiszter és *Taon di Revel* pénzügyminiszter úr megtisztelő meghívásának, mert ebben újabb tanujelét látom a két ország régi kipróbált barátságának. A nagy olasz nemzet ezeréves történelmünkben számtalanszor meleg rokonérzést tanúsított nemzeti küzdelmeink és európai hivatásunk iránt. A legnagyobb megértésre azonban Benito Mussoliniben, a faszizmus nagy Ducejában találtunk, akinek politikája határozottan kifejezésre juttatta a világháború után Magyarország duna-völgyi hivatását és az 1928-ban kötött magyar-olasz barátsági szerződés óta állandóan fejlődő politikai és kulturális kapcsolatok parhuzamosan mélyült a gazdasági összeköttetésünk is annyira, hogy ma külkereskedelmünk legjelentősebb tényezője Németország mellett az Olasz Birodalom.

Rómából jelentik (MTI): A reggeli lapok meleg szavakkal üdvözlék a Rómába érkező *Reményi-Schneller* pénzügyminisztert. A *Popolo di Roma* szerint a magyar miniszter látog-

atásának rendkívüli jelentősége van az Olaszországot és Magyarországot egybefűző baráti kapcsolatok és összebartás kimélyítése terén. A magyar miniszter római látogatása egészen bizonyosan szorosabbá teszi a két ország közötti kapcsolatokat. A lapok részletesen közlik a miniszter nyilatkozatát.

FELIRATKOZÁS A KIRÁLYI PALOTÁBAN — LÁTOGATÁS AZ OLASZ PÉNZÜGYMINISZTERNEL

Rómából jelentik: (Stefani) *Reményi-Schneller* pénzügyminiszter *Csizik* Béla államtitkár kíséretében szerdán reggel megérkezett Rómába. A pályaudvaron *Thaon di Revel* olasz pénzügyminiszter, *Lissia* államtitkár, a római magyar követ és több más előkelőség fogadta az olasz kormány meghívására érkezett vendégeket.

Rómából jelentik: (MTI) Szerdán délelőtt 11 órakor *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter feliratkozott a királyi palotába, majd ünnepélyesen megkoszorúztatta a Pantheonban az *Immeretlen* Katona valamint a faszizma hősök emlékművét. Délben *Máriássy* Zoltán kvirináli magyar követ társaságában felkereste az olasz pénzügyminisztert, aki a látogatást nem sokkal később viszonzotta. Ezután a kvirináli magyar követ szűkkörű ebédet adott a miniszter és kísérete tiszteletére.

A HONVÉDARCVONALON

A Donec keleti partjára szorult vissza az ellenség

Szebasztopol és Kercs felé tovább folytatják az előnyomulást a német csapatok. — Stalin agyonlövötte a szovjet nagyvezérkar több tagját

Helsinkiből jelentik: (NTI) Tájékoztató helyről származó értesülés szerint a finn miniszterelnök kedden este titkos ülésre hívta egybe az országgyűlést. Az ülésen felolvasta a finn kormány választását az Egyesült Államok emlékiratára. A választásjegyzék átadása és közzététele legkorábban kedd éjjelre várható. (MTI)

Helsinkiből jelentik: (Bud. Tud. Jó forrásból származó hír szerint kedden vagy szerdán juttatják el a választást a washingtoni jegyzékre. Befo-

lyásos körökben hangsúlyozzák, hogy Finnország politikájában nem állt be változás a brit jegyzék óta. A lapok cikkeiből megállapítható, hogy a finn felfogást a következő három szempont irányítja:

1. Finnország háborúja védelmi harc.
2. Finnország nem akar belekeveredni világháborúba.
3. Finnország nem vállal semmilyen kötelezettséget semmilyen hatalommal szemben. (MTI.)

Eredményesen bombázta a német légierő Szebasztopol és Kercs kikötőjét

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Ukrajnában harcoló szövetséges hadseregek hadműveletei tervszerű rendszerességgel folynak. A magyar seregek arcvonalán az ellenség a Donec keleti partjára szorult vissza. Az ellenséges csapatok csak gyér földi tevékenységet fejtettek ki. A szovjet légi kötelékek ismét támadást kíséreltek meg egyes magyar csapatok ellen. Támadásaik hatástalanok maradtak. Légvédelmi tüzérsegünk egy Rata repülőgépet lelőtt.

Berlinből jelentik: (NTI.) A védőerőparancsnokság közli: A Krim-félszigeten a német és román csapatok tovább folytatják az előnyomulást Szebasztopol és Kercs felé. A német légierő mindkét kikötőt eredményesen bombázta. A Moszkva körüli térségben is dobtak bombákat a német repülőgépek és súlyos veszteséget

okoztak az ellenségnek nehézfegyverekben és gördülő hadianyagokban. A szovjet főváros katonai berendezéseit a német légierő bombákkal árasztotta el. Észak-Karéliában német és finn csapatok nehéz terepviszonyok között megsemmisítették az ellenség egyik hadosztályának nagy részét és sok foglyot ejtettek, valamint nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak. A Szovjet véres vesztesége többszörösen felülmulja a foglyok számát. A brit délkeleti partok előtt német harci gépek nappal bombatalálatokat értek el három nagyobb szállítóhajón. A hajók elvesztésével számolni lehet. Nagyméretű bombák eltaláltak egy kohóművet. Észak-Afrikában német harcigépek bombákkal megtámadtak egy angol repülőteret. Az ellenség nem repült be a Birodalom területe fölé. (MTI.)

Stalin parancsára: Szebasztopol eleste után meg kell semmisíteni a feketetengeri szovjet hajóhadat

Rómából jelentik: (MTI.) A Giornale d'Italia szófiai levelezője szerint Sztalin állítólag már utasítást adott a feketetengeri szovjet hajóhad főparancsnokságának, hogy Szebasztopol eleste után semmisítse meg valamennyi parancsnoksága alatt álló hajót. Az olasz lapok Szamarából nyert értesüléseik szerint Sztalin a szovjet nagyvezérkar több tagját agyonlövötte, mert azzal vádolta őket, hogy nem voltak elég körültekintők a szovjet hadsereg megszervezésénél és így

őket terheli a felelősség.

Berlinből jelentik: (NTI.) Egy német gyalogos osztag harcászati szakaszán elfogták Gollov ezredest, a 17-ik szovjet lövészezred parancsnokát, aki hajszál híján menekült meg a szovjet hadbírósg elöl a német fogságba való kalandos szökés által. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Május 1-től október 31-ig a brit légierő 1244 gépet vesztett, míg a német légierő vesztesége ugyanebben az időben 376 gép volt. (MTI.)

Ujabb horvát önkéntesek indultak a keleti frontra

Berlinből jelentik: (NTI.) Német harcigépek november 10-én három szovjet hajót megromogáltak. A középső harciszakaszon 12 szovjetpáncélost, több mint 150 tehergépkocsit megsemmisítettek. A keleti arcvonal vasútvonalainak tervszerű bombázása során november 10-én nyolc vonat és hét mozdonyt teljesen szétromboltak, 44 vonat és négy mozdonyt megromogáltak. (MTI.)

Spalatóból jelentik: (Stefani.) Hétfőn egy katonai zenekarra bombát hajítottak 24 katonára megsebesült, közülük egy meghalt. Megsebesült továbbá 25 polgári egyén. Csaknem egyidejűen egy szabadságra induló katonákkal megrakott gépkocsira géppuskákkal lőttek. Százötven kommunista tuszként letartóztattak. — (MTI.)

Zárából jelentik: (Stefani.) Ked-

den újabb csoport horvát önkéntes indult el a keleti arcvonalra. (MTI.)

ANGOL RAJTAÜTÉST HIUSÍTOTTAK MEG AZ OLASZOK AFRIKÁBAN

Hadműveleti övezet. (Stefani.) Az ellenség az elmúlt éjjel nagy erővel rajtaütést kísérelt meg hadállásaink ellen olyanformán, hogy adott pillanatban az ellenség nagy erővel tört osztagainkra és erős járőrcsapatok nyitották meg a tüzet. Az olasz csapatok heves ütközet után visszautak az ellenséget, amely sok halottat és sebesültet hagyott hátra. Hasonló ki-

sérletet tettek a brit csapatok több más szakaszon is. A harcok mindent az olaszok előnyére alakultak. A németek Tobruk légvédelmi állásait bombázták és jelentős károkat okoztak azokban. (MTI.)

Rómából jelentik: (Stefani.) A fegyveres erők főhadiszállása közli: Angol gépek a mára virradó éjjel ismét bombázták Napolyt és Brindisit. Az anyagi kár csekély. Emberélet nem esett áldozatul. Az olasz légvédelmi őrök két gépet lelőttek. A Brindisi ellen intézett előző légi támadás halálos áldozatainak száma 96-ra emelkedett. A sebesültek száma 102. Katonai jellegű célpontot nem ért találat. Észak-Afrikában Tobruk arcvonalán visszaverték az angolok támadási kísérleteit. Az ellenség halottakban és foglyokban jelentékeny veszteséget szenvedett. Benghazit ellen intézett angol légitámadásnak lakóházakon okozott károkon kívül három halálos áldozata van. Kelet-Afrikában az angolok támadási kísérleteit az olaszok visszaverték. Egy angol gépet lelőtünk. (MTI.)

Mit féltenek az angolok Kaukázusban a németektől?

A most folyó gigászi birkózás közben lassan elérkeznek a német meg a szövetséges csapatok a Kaukázus közelébe és ennek folytán mindjobban előtérbe kerül két város, mely voltaképpen a kaukázusi előretörés célját jelenti.

A város, amelyről az olajmező nevet kapta, a hasonló nevű kerület székhelye és az Apseron félsziget déli részén, a Kaspi-tenger partján fekszik. Többszáz ezer lakosa van. Meglehetősen kevert népség lakik Bakuban. Tatárok, örmények, oroszok és perzsák. A város szebbik része a déli, európai negyed, a Bajilov Missz, amelyben pompás épületek emelkednek és szép emlékműveket is találhat az arrajáró idegen. Az északi rész a Cserni Gorod a Szovjet petroleumiparának egyik legnagyobb központja. De nemcsak olajipar van ebben a tatárnevi városban. Nagy a malomipara is. Vagy 11 gőzmalom dolgozik Baku területén, de ezenkívül nagy dohány- és kénsavgyára is van. Hajógyár és különböző más mechanikai műhelyek teszik rendkívül fontos helyvé ezt a várost, amelynek elérése a németek keleti hadjáratainak egyik legfontosabb célja.

A híres és régi naftaforrások, ame-

lyeknek Baku óhajtottságát és fontosságát köszönheti, a város közelében Balakhani, Szabancsi, Romanj és Bibi Ejjbat falvaknál fakadnak. Az olajmező teljes kiterjedése több mint 6000 hektár, de még most sem használták ki azt egészen. Az évszázad elején például csak 500 hektárnyi területen működtek az olajkutak.

Van még egy egészen sajátos nevezetessége ennek a vidéknek. Ez a bakui „örök tűz”. Szurakhani faluval ugyanis folytonos bányagáz, meg földgáz tör elő, ami rendkívül lenyűgöző látvány. A tűzimádó párszik nagyon tisztelik is a természeti jelenséget, olyannyira, hogy tűzimádó kolostort is építettek Szurakhani közelében.

A város maga különben elég régi. Már a VIII. században is fennállt. Ekkoriban az arabok birtoka volt. Később különböző tatár kánok uralkodtak fölötté egész a XVI. századig, amikor a perzsák birtokába került. Baku 1806 óta van orosz kézen. A város történelméhez tartozik még két súlyos esztendő. 1902, amikor földrengés pusztította Bakut és 1903, amikor kigyulladtak a petroleumforrások. Ez a tűzvész 30 millió békebeli rubel kárt okozott.

Batum, a szoviet flotta utolsó támaszpontja

A másik háborús célpont Batum városa, amely a Fekete tenger partján terül el. Kisebb, mint Baku, de igen jó kikötője van. Főleg abból él, hogy innét szállítják el a bakui petroleumot Európa különböző részeibe. Itt ér véget a bakui petroleumvezeték. Batumban gyártják az olajszállításához szükséges alkalmatosságokat. Óriási petroleumraktárak vannak, amelyet vasut köt össze Bakuval és Tiflisszel. De nemcsak petroleumot, hanem mangánércet, gyapjút, sőt és tengerit is szállítanak, illetve szállítottak a batumi kikötőből a világ különböző részeibe. A kikötő egy része hadikikötő és aligha nem itt igyekezik majd menedéket keresni a feketetengeri szovjet flotta,

amelynek támaszpontjai egymásután kerülnek a németek és a szövetségesek kezébe.

Batum, amelynek lakossága 100.000 körül jár, ugyancsak régi eredetű. Az ókorban Bathy volt a neve. Justinianus idejében pedig Petra-nak hívták. A XVII. századtól kezdve egész 1878-ig török birtok volt. Az 1878. évi berlini kongresszus után oda Oroszországnak.

Baku mellett Batum a Kaukázus bogyósgőzölő déli részén terül el. A hatalmas hegylánc jól védi őket a hideg északi szelek és az északra jövő támadás ellen. Könnyen lehetséges, hogy a két tatárnevi város birtoka, illetve az értük folyó küzdelem döntő kihatással lesz a mostani háború kimenetelére. F. E.

Új magyar élet indul a kisváros csöndjében

Nagykároly kereskedői példát mutatnak a zsidókérdés elintézésében

„Károly híres város,
csak egy kicsit sáros...”
(Népdal.)

Nagykároly, november hó. Nagy-károlyban senki sem csodálkozik azon, amit a nótá is megállapít, hogy „egy kicsit” sár van. Ezt a kis sárat azonban helyi szemmértékkel kell tudomásul venni. Még a főbb utcákat is híg sárból, latyaktól keletkezett apró tengerszemek tarkítják. A szitálva hulló hideg novemberi eső csak éppen hogy felborzolja ezeket az idillikus tengerszemeket, amelyeket a benszülő károlyiak szinte egyenként ismernek, hiszen hosszú évek óta mindig ugyanazon a helyen je-

Nagykárolyban zsidó nem kapott cukorjogosítványt

Nagykároly keresztyén magyar kisipara és kereskedelme a megszállás két évzede alatt sem adta fel a küzdelmet a román, de különösen a zsidó térhódítással szemben.

— 22 év alatt csak két román kereskedő nyitott üzletet városunkban. — mondja Kerek Bertalan, a helybeli Kereskedő Társulat elnöke, — mi csak a cégtáblákat festettük át. A zsidók sem igen szaporodtak. Különösen a megszállás utolsó éveiben több fiatal keresztyén, magyar kereskedő nyitott jólmenő üzletet. Jelenleg minden üzlet ágban vezetnek a

Megtörtént az átállítás

Kerek Bertalan egyébként szívesen ad felvilágosításokat a kereskedők helyzetéről. Mint a Kereskedő Társulat elnöke hangzottak, hogy az átállítás, a nagytakarítás teljes mértékben megtörtént.

A Társulat vezetőségében csak két zsidó maradt jelentéktelen tisztviselésben, de ezeknek a rudja is kifélt áll. A zsidók nem látogalják a Társulat értekezleteit, de nincs is miért.

Új élet vérkeringése indult meg itt. Az immár 91 éves intézmény a román megszállás és a zsidó uralom után újjáéledve minden erejével csak a magyar érdekeket szolgálja. Csak a köz érdeke nyer azáltal, hogy minden hatóság kikéri és teljes mértékben magáévá teszi a Társulat véleményezését. Teheti is bátran, mert a

Mit mondanak a kereskedők?

Meglátogattam néhány kereskedőt — régi jó ismerősöket — akik részben már román megszállás idején nyitottak üzletet, részben pedig a felszabadulás után álltak be a zsidó túlléte elleni küzdelembe. Egyhanguan megerősítik azt, amit a Társulat elnöke mondott. Mindnyájan ér-
zik ugyan az áruhiányt, de ami ki-

lentkeznek. Ugy látszik azonban hogy a jelenlegi városvezetés kiállításra ítélte őket. Több utcában már megkezdődött az útjavítás.

Bármilyen áhitattal lépek két-napos látogatásra szülővárosom földjére, történelmi hűség és tárgyilagosság kedvéért azonnal meg kell állapítanom a fentieket.

De nem a feneketlen sár, nem a latyak-tenger érdekelt engem Nagy-károlyból, hanem az élet a felszabadult magyar élet, melyről olyan keveset hallottunk eddig. Pedig alig lehet, hogy semmi se történjen ebben a kis városban, amely múltjánál földrajzi helyzeténél fogva mindig az elsők között halad az élet

keresztyének. Igaz, hogy három zsidó nagykereskedővel szemben csak egy keresztyén áll, de ennél van a cukor, a rizs elosztása. Ezeket az árucikkeket csak keresztyén árusíthatja.

Mikor a nagyváradi 12 zsidó cukorjogosítványt megemlíttem, szinte hihetetlenül néz reám és úgy kérde: — Hogyan lehet ez?

Hogyan lehet? Ezt mi is szeretnénk tudni, — felelem és arra kérem, hogy csak folytassák tovább hűségesen becsületes nemzetépítő munkájukat. Az Isten áldása nem marad el róla.

vezetéség megközelíthetetlen. A Baross Szövetség is most van alakulóban. Testvéri egyetértésben dolgozik a két egyesület. Lehet, hogy a Baross-tagozatnak még helyiséget is a Társulat fog adni.

Kerek Bertalan elnök a nagyváradi helyzet felől érdeklődik. Hallgatok. Szégyelleném a mi dolgainkat kitergetni. Inkább tovább kérdelem a legutóbbi pártpolitikai szenzáció felől, hiszen a „pucos” egyik szervezője volt.

— Erre a városnak szüksége volt, — mondja. — El akarták vinni még a villanytelepünket is. Senki sem törődött érdekeinkkel. Most majd jobban lesz Reméljük... — fejezi be nyilatkozatát. Mosolyogva mondja ezeket a szavakat. Ugy látszik, hogy sokkal többet tud.

osztásra kerül, azt nem zsidók kapják meg s ez megnyugtató.

A nehézségeket azáltal a tudattal viselik, hogy ezek az elkövetkező jóléti viselt áldozatok. Szívesen vállalják, különösen azért, hogy a zsidóságtól egyszersmindkorra megszabaduljanak.

Sokat jelentett üzleti szempontból a felszabadult Nagy-károly számára a

csonkaországi környék bekapcsolódása a város gazdasági életébe. Régi híres nagy vásárok emlékét idézzük, amikor erről beszélgettünk Nagy-károly vásárai híresek voltak. Ide járt a Nyírség nagyrésze és a Szilágy-

2424 pengő gyűlt össze a szegény gyermekek téli felruházására

Mindenszentek ünnepnapján nagy-szabású gyűjtés folyt Nagyváradon is a szegény gyermekek téli felruházására. Az utcai gyűjtés a lelkes hölgygárda közreműködésével szép eredménnyel járt, összesen 2424 pengő és 94 fillér gyűlt össze. Az utcai gyűjtés részletes elszámolása egyébként a következő:

Dr. Hlatky Endréné vezetése alatt a Lorántffy Zsuzsanna egyesület: Rulikovszky temetőnél 244.53, Bémer-téri hídfőnél 187.60, Szaniszló utcánál 163.21, Ezredévi emléktérnél 77.32, összesen 678.66 pengő.

Scholtz Klára vezetése alatt a Római Katolikus Nőszövetség: Székesegyház előtt 43.22, Olasz temető főkapujánál 179.75, Olasz temető mellett kapunál 91.30, összesen 314.27 pengő.

Dr. Markovits Manoné vezetése alatt a Biharmegyei Nőegylet: Barátok temploma előtt 149.30 pengő.

Dr. Balajthy Jenőné vezetése alatt álló újvárosi református nőegylet: Teli-utcai református templom előtt 103.04 pengő.

Dr. Balajthy Jenőné vezetése alatt a Gyermekbarát Egyesület: Szent László téri hídfőnél 215.18 pengő.

Hesz Márta vezetése alatt a Katolikus Dolgozó Leányok: 94.20 pengő.

Simay Matild vezetése alatt a Római Katolikus Nővédő Egylet: Japport cukrászda előtt és a Hitelbank előtt 258.14 pengőt.

Wallner Lászlóné vezetése alatt a Váradvelencei Római Katolikus Nőegylet: Mezey Mihály utca sarkán 41 P.

Tisztelendő Főnöknő vezetése alatt a Váradvelencei zárda: Katonavárosi temetőnél 39.34 pengő.

Bartsch Sándorné vezetése alatt az Evangélikus Nőegylet: Royal kávéház előtt 162.52 pengő.

ság is. A helybeli iparoscéhek is messze vidéken ismertek voltak. A megszállás ideje alatt ezek a vidékek másképpen tájékozódtak ugyan, de Nagy-károly mindig természetes központjuk marad s a természetes egyensúly lassan helyre is áll.

A zsidóság általában meghunyászkodott. Nagy-károlyban nem akadt annyi hitvány pártfogó, mint Nagyváradon. De azért mégis került, igaz, hogy a város minden jóérzésű polgára megveti ezeket.

(Folytatjuk.)

Tisztelendő Főnöknő vezetése alatt az Immaculata Zárda: Mussolini téren Hungária gyógyszertár előtt 79.24 P.

Tisztelendő Főnöknő vezetése alatt a Szent Vince Zárda: Sztaroveszky utca sarkán 69.42 pengő.

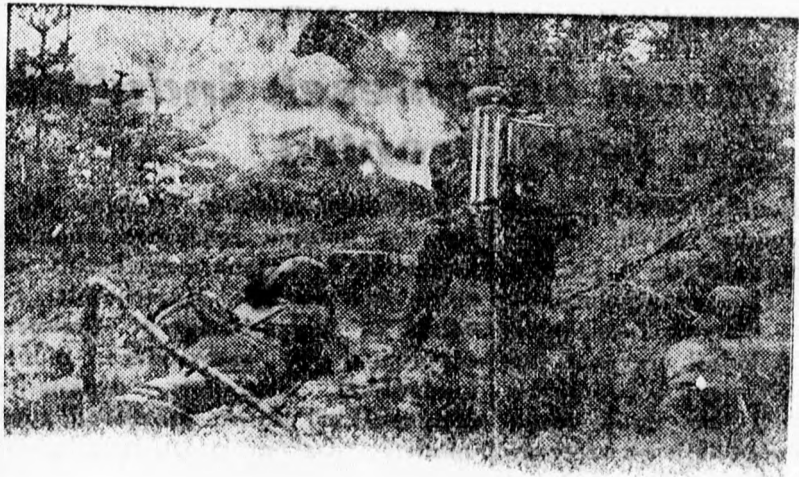
Béltoky Ferenc hitoktató vezetése alatt az Uri Nők Szent Erzsébet Kongregációja: Széchenyi-tér sarkán: 220.64 pengő.

A gyűjtés eredménye tehát összesen 2424.94 pengő.

A nagyváradi vasutasok „filléres” estje

A Nagyváradi Vasutasok „Turul” Dal- és Zenegyűléte vasárnap délután 5 órai kezdettel filléres műsoros estélyt rendez az Almühely nagytér-
mében. Színpad kerül a „Juhász legény, szegény juhász legény” című 3 felvonásos énekes, táncos népszínmű. Közreműködnek: Szabó Károlyné, Hotorán Ducika, Jámbor József, Boros József, Kiss István, Mészáros Lajos, Héda Imre, Szücs Rózi, Mező Margit, Mező Julianna, Sarkadi József, Schrádi Mihály, Baranyi József, Schmausz János, Aaracs Béla, Sugó: Akurátni Andrásné. Rendező: Acher Jakab. Közreműködik a Dalárda Kovács Győző tanár vezetése mellett. A műsor megváltása 40 és 60 fillér. A Vasutas Zenekart Vincze László vezényli.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük a MAGYAR LAPOK-at.

Német lángszóró munkában

HÓMAN MINISZTER BESZÉDE UTÁN

Általánosságban elfogadta a képviselőház a közoktatásügyi tárca költségvetését

A tanárok, tanítók, lelkészek anyagi helyzetének javítását és a keresztény erkölcsi szellem teljes érvényesítését sürgették a szónokok

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház ülésén a közoktatásügyi tárca vitájában Rajniss Ferenc után Wálder Gyula, a MFP első vezérszónoka szólalt fel. Hangsúlyozta, a tantók helyzetének megjavítása a nemzet érdekében szükséges. A költségvetést örömmel elfogadja.

Rapcsányi László, a nyilaskeresztes párt vezérszónoka szerint a nyolcosztályos elemi iskolák fejlesztését nélkülözhetetlennek látja. Nagy súlyt kell helyezni az iskolán kívüli népoktatásra. A magyar kultúra költségvetéséből zsidó célokra egy fillért sem szabad adni. A költségvetést nem fogadja el.

nult elismerésért, amelyekben a tanítókat, tanárokat és lelkészeket részesítették. A továbbiakban a diákjóléti kérdésekről, majd a nemzetiségi kérdésekről szólott. Megállapította, hogy a jelenleg Magyarország területén élő 14 és félmillió lakosból 11 millió magyar. Magyarország nemzetiségei szabadon használhatják nyelvüket és népi kultúrájukat. Német, szlovák, rutén, szerb, horvát és román iskolák működnek az országban. Magyarországon 59 olyan középfokú iskola van, amely nem magyar nyelven tanít. A népiskolák tanulóinak 70-80 százaléka részben nyolcosztályos iskolákban. A nu-

merus elismerésről szólva, kijelentette, hogy az egyetemeken a jövőben csak másfél százalék lesz a zsidók száma. A román tanítók ösztöndíjat kapnak, hogy a magyar nyelvet elsajátíthassák. Az erdélyi könyvtárak kétszáz ezer könyvet kaptak. A kolozsvári Nemzeti Színház 200.000, a kolozsvári egyetem hatmillió pengővel szerepel a költségvetésben. Kijelentette, hogy Bély Alajos altábornagy most dolgoz ki egy tervet a testnevelés tökéletesebb megszervezéséről. Feltétlenül gondoskodni kell a tanonciskolák korszerűbbé tételéről. A miniszteriu igazgatásának átszervezését tették szükségessé az új feladatok. Külön nemzetiségi osztályt állítottak fel.

A Ház a kultusztárca költségvetését általánosságban elfogadta.

ÚJ FELSŐHAZI TAGOK

A MTI jelenti: A Kormányzó Ur Ófömlétsége Bárdossy László miniszterelnök előterjesztésére az országgyűlés felsőházának tagjaivá nevezte ki: Nagy Antal asztalosmester, budapesti lakost, vitéz Gyulay Tibor Kereskedelmi és Iparkamarai főtitkár, Morvay István győri lakost és Rauber Mihály szállítómányozó, soproni lakost.

Erdély — a magyar kultúra költségvetésében

László Dezső, az Erdélyi Párt vezérszónoka, örömet fejezte ki afelől, hogy 22 esztendő után újra szerepel Erdély költségvetése is a magyar kultúra költségvetésében. Különös örömmel üdvözölte, hogy az erdélyi közoktatási ügyek megoldására jelentős összegeket vettek fel a költségvetésbe. Kiemelte az erdélyi lelkészek fontos nemzetnevelő munkáját és kérte a kongrua-törvény revízióját. A középiskolai tanárok fizetésével egy szintre kell emelni a lelkészek fizetését. Kérte, hogy az erdélyi iskolán kívüli népművelést minél szélesebb alapokra helyezzék. Rendkívül fontos lenne néhány háziipari szakiskola fel-

állítását a Székelyföldön és Kalotaszegen. Nagy meglepődéssel látta a kolozsvári Nemzeti Színház megnyitását. A költségvetést elfogadja.

Varga Béla, a Független Kisgazda Párt vezérszónoka a falu népének minden rétegét egy kulturális egyesületben összefoglaló szervezet felállítását sürgette. A költségvetést pártállása miatt nem fogadja el.

Vitéz Makray Lajos, a Keresztény Párt vezérszónoka a keresztény erkölcsi szellem teljes érvényesítését sürgette. Szabályozni kell az iskolák fenntartásának kérdését és javítani a tanítók és tanárok anyagi helyzetét. A költségvetést elfogadta.

Olcsóbbá kell tenni a tankönyveket

Kéthly Anna, a Szociáldemokrata Párt vezérszónoka azt fejtette, hogy a kisemberek leküzdhetetlen nehézségek előtt állanak gyermekeik iskoláztatása tekintetében. Különösen a cipő-ellátást kellene megszervezni az egész országban. Azt kívánta, hogy egyöntetűen állapítsák meg 9 órában a tanítás kezdetét. A költségvetést nem fogadja el.

Demkó Mihály, a kárpátaljai képviselők csoportjának vezérszónoka. A költségvetést elfogadja.

Donáth György, a MFP második vezérszónoka a világnézetű nevelés fontosságát hangoztatta. Kérte a tankönyvek olcsóbbá tételét és a polgári iskolák látogatottságának ingyenességét tartja szükségesnek. A költségvetést elfogadja.

Meskó Zoltán erélyesen tiltakozott az ellen, hogy egy La Garda nevű írónak „Schriften für Deutschland” című 1933-ban Németországban megjelent könyvét, amely Magyarországot becs-

mérli, most újból terjesztik, sőt nálunk is feltűnt a könyvkereskedések kirakataiban. A magyar-német barátság nevében felháborodva visszautasítja a könyv tendenciáját és tiltakozik az ellen, hogy a könyvet terjesszék. A tanítók fizetésének megjavítását kéri. A költségvetést elfogadja.

Szabó Gyula (MFP) sürgette, hogy gondoskodjanak jobban az országban lévő 30.000-40.000 iparostanuló oktatásáról, akiknek jelenlegi oktatása még nem éri el a kívánt mértéket. Sürgette a falusi szabadidőmozgalom megszervezését. A költségvetést elfogadja.

Palló Imre a népi kultúra fokozott feltárását sürgette. Szükségesnek tartja, hogy a polgári iskolai tanárokat éppolyan elbánásban részesítsék, mint a többi főiskolát végzetteket. Fokozottabb népi és nemzeti szellemet kíván a magyar kulturpolitikától. A költségvetést nem fogadta el.

Ezután Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter szólalt fel.

Hóman Bálint beszéde

Mindenekelőtt hangoztatta, hogy mostani felszólalásában nem akar programot adni. A költségvetési kiadások növekedése a tavalyihoz viszonyítva átlag 56 százalékot tesz ki. A kultusztárca mintegy 56 ezer embert táplál. A tanárok száma 24 ezer. Rámutatott arra, hogy ma csak 1390 álláskereső van. Részletesen foglalkozott a tanárok, tanítók, lelkészek helyzetével, akiknek panaszai sok esetben jogosak.

Az erdélyi lelkészek kérdésével illetően rámutatott arra, hogy a kultuszminiszteriumnak nem voltak birtokában azok az adatok, amelyeket az erdélyi lelkészekről elvett és a román lelkészeknek juttatott földről állítottak össze. Reméli, hogy február végéig sikerül rendezni a kérdést. Sikerült rendezni az erdélyi magyar lelkészek kongruáját. Köszönetet mondott a képviselőknek a minden oldalról megnyilván-

Tárgysorsjátékot rendez a katolikus asszonyok Szent Monika közössége az árvák fölsegítésére

Nagyvárad Saját tud. Lehete szebb cél, nők számára nemesebb feladat, mint az, hogy szegény, kicsiny árvák szeméből letöröljék a könnyet s környezelükbe visszavarázsolják — ha csak rövid időre is — az elvesztett édesanya szeretetét, az elsodori otthon melegét?

Ezt a szép célt tűzte ki maga elé és ezt a nemes feladatot vállalta magára a Nagyvárad Róm. Kath. Egyházközség Asszonyospartjának Szent Monika közössége, amikor nagyszabású tárgysorsjáték megrendezését határozta el az árvák fölsegítése érdekében.

A húzás csak december 14-én lesz, de a szorgos asszonyok már is lázasan dolgoznak, hogy idejére összehordják a sorsolás anyagát s meg-

inkább, hogy elhelyezzék a sorsjegyeket, amelyekből — mindössze 50 fillér egy sorsjegy ára! — 10 ezer pengőnek kell begyűlnie, hogy a jótékony cél megvalósítható legyen. Háromszázhusz darab, szebbnél-szebb és értékesnél-értékesebb tárgy kerül kisorsolásra s a szerencsés sorsjegyvásárló 50 fillérért — hogy mást ne említsünk: egy szil-bundát, esetleg herékpárt, ezüst rókát, rádiót, egy méter tűzfát, stb. nyerhet. Ez már magábanveve is csábító lehet, hát még ha előttünk lebeg a cél: sok-sok kis árvagyermek megörvendeztetése csekély 50 fillérért.

A kisorsolásra kerülő tárgyak egy része már megtekinthető a Delka és a Hangya-üzlet, valamint az Agrár-bank kirakatában.

Nagy sikere volt a Magyar Ház első női munkadélutánjának

Jövő héten a Pannóniában rendeznek szórakoztató teás munkadélutánt

Nagyvárad. Saját tud. Barátságos és egyben hasznos összejövetel színhelye volt tegnap délután a Magyar Ház nagyterme. A nemrég megalakult női nagybizottság tagjai gyűltek össze igen nagyszámban, kötöttükkel, pamutgombolyagokkal kezükben és szorgalmasan dolgoztak együtt egész délután. Érték- és térdmelegítőket, sálakat, mellényeket kötöttek harctéren küzdő katonáink számára. A női kézimunka azonban olyan természetű, hogy közben bő tere nyílik a beszélgetésnek is. Szorgalmas asszonyaink és leányaink kihasználják ezt a lehetőséget is a jótékony cél érdekében. Munka közben megbeszéltek és befejezett tényként elhatározták, hogy

jövő kedden, 18-ikán délután 4 órai kezdettel a Pannonia éttermé-

ben teával egybekötött munkadélutánt rendeznek.

Az egypengős teajegyekből befolyó bevételt a kötéshez szükséges pamutanyag beszerzésére, illetve a már eddig hitelben beszerzett anyag árának kifizetésére fordítják. A „Pannonia” tulajdonosa az éttermet és teát díjtalanul bocsátotta a hölgyek rendelkezésére, sőt szórakoztató műsorról is gondoskodik.

A nemes célra egyébként már szép számban érkeztek adományok is a Magyar Házba. Tegnap délután befolyt 30 pengő készpénz; ezenkívül könyveket, konzerveket, sálakat, harisnyákat, térdmelegítőket, 35 pár érmelegítőt, 2 kilogramm gyapjufonalat s más hasonló dolgokat küldtek jótékony lelkek a Magyar Házba, a harctérra történő továbbítás céljából.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2,50 pengő
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk
 száma: 72.301.
 Kézzel nem adunk vissza.

Rohamosan javul a Kormányzó úr állapota

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Úr egészségi állapotáról kedden a következő jelentést adták ki:

A Főméltóságú Ur állapota a mai nap folyamán örvedesesen javult. A lézas hőemelkedés megszűnt. Használóképpen megszűnt az epehólyag érzékenysége, de természetesen további nyugalomra van szükség.

Budapest, 1941. november 11-én este hét órakor.

Dr. Szöllösy, közkórházi főorvos

BUDAPESTRE UTAZOTT A KULTURTANÁCSOS. Nagyvárad Saját tud. Dr. Dalló Gyula tanácsnok, a szociális ügyosztály vezetője. Budapestre utazott, ahol a szociális felügyelőségen folytat fontos tárgyalásokat.

OLASZORSZÁGBAN BENSŐSÉGESEN ÜNNEPELTÉK VIKTOR EMÁNUEL 73-IK SZÜLETÉSNAPOJÁT. Rómából jelenti a Stefani: Viktor Emánuel király és császár 73-ik születésnapját Olaszország egész lakossága bensőséges szeretettel ünnepelte. Az olasz városok egyszerűen, hivalkodó pompa nélkül ülték meg az ünnepet. Az uralkodó rengeteg jókívánságot tartalmazó táviratot kapott a hivatalos és magánszemélyektől az ország minden részéből. (MTI.)

Tűzharcosok, Bajtársak! Minden egyes világháborúban résztvevő Bajtárs, aki a Károly csapatkeresztet még nem szerezte meg, Erdély területén csakis december 31-ig kérvényezhetik. Minden egyes Bajtársaink figyelmét nyomatékosan felhívjuk, hogy ez utolsó alkalmat annál is inkább el ne mulasszák és használják ki, mivel később súlyos következményei lehetnek. December 9-én lesz az utolsó igazolási nap Szövetségünkénél. — Katonaviselt Bajtársak, akik az átképzésen túl vannak és a szürke igazoló könyvecskével rendelkeznek, ezeknek mind a Tűzharcosok soraiban van helyük és felvételért jelentkezzenek a Tűzharcos Szövetség nagyváradai fősoportjának irodájában naponta délelőtt 9-12-ig és délután 4-7-ig. Elnökség.

HALÁLRA ÍTELT AZ ORANI TÖRVÉNYSZÉK NEGY SZEMÉLYT. Vichyből jelenti: (NTI) Az orani haditörvényszék négy személyt hazaárulás miatt halálra, két vádlottat életfogytiglani kényszermunkára ítélte. (MTI)

Frenczel Sándor

tükör és üvegsziszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Olcsó ablaküvegezés

Képkeretezés

Nagyvárad, Szt. János utca 48.

Telefon: 19-13

A volt császári és királyi 1-es huszárok, bajtársi megbeszélésüket a jövőben havonként kétszer tartják: minden hónap 1-seje és 15-ike után következő vasárnapon délelőtt 11 órakor a premontrai gimnázium tantermében, Hitler-u. 18. Legközelebbi gyülekezés f. hó 16-án lesz. Az ezred emlékműre önként adakoztak: Borbély Mihály Nagyvárad 5, Sugár Géza 2, Hőgye Lajos 5, Szemes Sándor 3, Farkas Benjámín 5, Bujdosó Mihály 5, Balkus Mihály 5, Berger Jenő 1, Tárnok Ferenc 3, Kovács Mihály 2, Barass Zsigmond 1, Kutasy János 1, Sárközi Lajos 2, Patócs Sándor 3, Nagy József 1, Kasoly József 1, Megyeri Sándor 1, Horgos György 1, Biró Albert 1,50, Dull István 1, dr. Kiss Elek 10, dr. Bock Alfréd 10, Horbácz József 10, Szilágyi Mihály 5, Lakuska Mátyás Fugyivásárhely 2 pengőt.

KASSA LELKESEN ÜNNEPELTÉ VISSZATÉRÉSE HARMADIK ÉVFORDULÓJÁT. Kassáról jelenti a MTI: A város közönsége örömteljes hálaérzettel ünnepelte a város felszabadulásának és Magyarország kormányzója bevonulásának harmadik évfordulóját. A házakat fellobogózták, a hivatalokban ünnep volt és az üzleteket zárva tartották. Valamennyi felekezeti templomban hálaadó istentiszteleteket tartottak.

DIADALKAPUVAL VÁRTAK PERECSENYBEN A HAZATÉRŐ HONVÉDEKET. Ungvárról jelenti a MTI: A szovjet elleni harcban résztvevő perecsényi hegyivadász zászlóalj kedden érkezett vissza Perecsénybe. A község lakossága magyar és ruszin nemzeti színekkel feldíszített diadalkapuyal várta a visszatérő honvédeket.

Kiss Béláné

műszaki cikkek üzlete Nagypiac-tér 10. Ker. Csarnok épület.
Világmarkás kerék párok, rádiók, varrógépek és ezek alkatrészei, villamossági cikkek dusan felszerelt raktára
Olcsó, szolid árak! Telefon: 27-04, alközpont 54

Kassán szép eredménnyel végződött a „füsttelen nap”. A Magyar Tudósító jelenti: A TESZ megbízásából Kassán is megrendezték a „füsttelen nap”-ot, hogy az állomáson átvonuló sebesült-szállító vonatok utasait megajándékozhassák. Jelentékeny mennyiségű dohányneműn kívül még 400 pengőt is ajánlottak fel az adakozók. Az egy napra tervezett gyűjtést meg kellett hosszabbítani, hogy a sok szeretetcsomagot összegyűjthessék.

TIZ UKRÁN GIMNÁZIUMOT ÁLLITOTTAK FEL A GALICIAI KÖRZETBEN. Lembergől jelenti a NTI: Német részről közlik, hogy a galíciai körzetben tíz ukrán gimnáziumot állítottak fel. Ezek közül kettő Lembergben, a többi Strijben, Tarnopolban, Drohobitzban és Kolomeában működik. (MTI)

HÉT HAZAÁRULÓT KIVEGYZTEK PRÁGÁBAN. Prágából jelenti: (NTI) Hazaárulás előkészítése, szándékos rombolás, tiltott és szándékos fegyvertartás miatt a prágai rögtönítélő bíróság golyó általi halálra ítélte 7 embert. Az ítéleteket kedden végrehajtották. (MTI)

A CSIKSOMLYOI KEGYTEMPLOM RESTAURÁLÁSÁRA 20.000 PENGŐT ALDOZOTT A KERESZTÉNY TÁRSADALOM A Magyar Tudósító jelenti: A romániai földrendés tudvalevően súlyosan megrongálta a csiksomlyói kegytemplomot, amelynek restaurálási munkálatai már a nyáron megkezdtek. A megrongált falakat méteres kötésekkel kapcsolják egybe és kicserélik a tető, valamint a torony szerkezetét is. A toronyszerkezet önmagában 20.000 pengő előre nem látott kiadást jelent, mert csak munkaközben vették észre, hogy a toronyszerkezet gerendái teljesen elrothadtak. A kiadásokat a magyar társadalom áldozatkészsége teremtette elő és jellemző a Székelyföld lelki egységére, hogy az adakozásban egyaránt vettek részt a katolikus és protestáns hívők.

A főzelékfélék és tejtermékek csak jegyre kaphatók Olaszországban. Rómából jelenti: (MTI) Novembertől kezdve Olaszországban új élelmiszer-cikkekre is bevezetik a jegyrendszert. A főzelékfélék, a burgonya, a tej, sajt, vaj csak jegyre lesz kapható.

KINEVEZÉSEK. A Hivatalos Lap legújabb száma közli, hogy a belügyminiszter dr. Szendrői János fő fogalmazó, hőmezővásárhelyi lakost Szilágysomlyóra másodosztályú aljegyzővé kinevezte. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanügyi fogalmazási személyzet létszámába dr. Vásárhelyi Sándor nagykarolyi pénzügyi fogalmazógyakornokot a szatmárnémeti tanfelügyelői hivatalhoz, dr. Szalay Andor vallás- és közoktatásügyi minisztériumi számgyakornokot a nagyvárad királyi tanfelügyelői hivatalhoz, fogalmazógyakornokká kinevezte.

Pályázati hirdetés. A Sarkad és Vidéke Ipartestület a tulajdonában levő vendéglő bérletére pályázatot hirdet. Pályázati határidő zárt borítékban 1941. december 15. déli 12 óra. Részletes feltételek a hivatalos órák alatt hétfőn és csütörtökön délután 5-7 óráig megtehető. Vidékiek részére vásárbélyeg melléklete esetén írásban megküldjük. Keztyüs Gyula elnök. Csató Gyula jegyző.

Aláírták a magyar-szlovák jogsegély szabályozásáról szóló egyezményt. Budapest, a MTI jelenti: A polgári jogsegély szabályozásáról szóló magyar-szlovák egyezményt november 11-én a külügyminisztériumban aláírták. Az egyezmény a két állam bírósága között a közvetlen érintkezést biztosítja.

Arany vitézségi éremmel kitüntetett honvédek. Budapest, a MTI jelenti: A Kormányzó Úr az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a magyar arany vitézségi érmel adományozta Filipár Dézsó htc. őrmesternek, a magyar nagyvezű vitézségi érmel adományozta a hősi halált halt Pintér József tart. c. őrvezetőnek, Tarr Ferenc c. őrvezetőnek, Horváth István tart. honvédnek és Fecsik Mihály honvédnek.

Barna Károly uri divat szabóságát

áthelyezte a Bazár épületbe Színházzal szemben.

Both Vendelné főtevéje

Egy férfi jelenti meg ma reggel szerkesztőségünkben és szokatlanul nagy összeget, 100 pengőt adott át jólékonycélra. Kérdésünkre azt válaszolta, hogy egy szerény nyugdíjüzeveg ajándéka, aki nevét titokban akarja tartani. A száz pengő felét a Főméltóságú Asszony szegényakciójára fizettük be, másik felét pedig Both Vendelnéhez továbbítottuk — pólyára. Reméljük, hogy a másik pólyára ára is előkerül valahonnan.

Az ajándékozás azonban nem hagyott nyugtot. Utána jártunk és megtudtuk, hogy öv Csicsmányi Jánosné küldte be a száz pengőt. Nem maradhatott titokban ez a nemeselekedet. Meg kellett írunk, hogy Both Vendelné tudja, kiért imádkozzék. A tehetősebb polgárok pedig kövessék példáját, minél többen.

December 31-ig be kell szerezni a Légoltalmi felszereléseket

Légoltalmi közlemények

Azok a háztulajdonosok, akik a légoltalmi felszerelések beszerzése tárgyában már „Határozat”-ot kaptak, vagy november 20-ig a határozatot megkapják, kötelesek december 31-ig a határozatban feleltett légo felszereléseket beszerezni. Bár közvetlen légiveszély Nagyváradon sohasem volt, amíg a háború tart, a légoltalmi rendelkezéseket be kell tartani.

A megrendeléseket a Légoltalmi Liga vagy kiküldött közegei útján lehet eszközölni. Házcsoporthoz a ház légo. őrség parancsnokkal kell a háztulajdonosoknak az érintkezést felvenni és a kirótt százalék arányában a közös beszerzésekről gondoskodni. Arjegyék a Légoltalmi Ligánál megtekinthető, ahol a megrendeléseket is felveszik és továbbítják.

Csak az előírt és szabványos felszerelések elfogadhatók. Az árak állandó emelkedése miatt célszerű az előírt felszerelési tárgyakat a kötelezetteknek mentől előbb beszerezni.

Légoltalmi Liga Elnöksége

Szegeden bevezetik a kenyérgygyrendszert. Szegedről jelenti: (MTI) December elsejével bevezetik Szegeden a kenyérgygyrendszert. A napi fejadag 220 gramm lesz.

Van szerencsém tisztelgetei értesíteni a hölgy közönséget, hogy **külföldi** elsőrendű **angol** és **francia nődivat szalonomat** Nagyváradra, **Bémer tér 2 sz.** helyeztem át. Legutolsó divat szerint készítik **saját és hozott anyagokból** ruhákat, kosztüümöket és kabátokat. Valamint elegáns estélyi ruhákat. **Eredeti modellek bemutatása.** Kiváló tisztelgetei:
Földessy Sándorné
 Bémer-tér 2. az Apolló mozgó mellett.

A délvidéki borbélyok a zsiltepenge súlyos megadóztatását kérik

A Magyar Tudósító jelenti: A délvidéki borbélyok és fodrászok nagyszabású értekezletet tartottak, amelyen az ipar valamennyi időszakos kérdését letárgyalták. Javaslatot hoztak, amelynek értelmében a szegedi Kereskedelmi és Iparkamarán keresztül kérik a kormányt, hogy a zsiltepengét sújtsák magas forgalmadóval. Elhatározták, hogy minden községben, ahol legalább 20 borbély és vizsgálóttal van, vándortanfolyamokat rendeznek.

Anglia éhhalálra ítélte Dzsibutit

Vichyből jelentik: (OFI) Platon tengerész kapitány, hogy Dzsibuti teljes erejével kitar. A dzsibuti blokádot az angolok könyörtelenül hajtják végre. Három angol hadihajó megakadályozza a kikötőbe való befutást. A 45 ezer főnyi lakosság éhhalálnak néz elébe. (MTI)

Hitek a másik oldalról

Nagybányán az iparúzők 45 százaléka zsidó. Nagybánya elsőfokú iparhatóságának kimutatása szerint a városban az iparjogositványok 45 százaléka van zsidó kézben. A fennálló rendelkezések értelmében ezért a számítások szerint ötven évig zsidó semmiféle iparigazolványt Nagybányán nem kaphat.

Nemzetgyalázásért egy hónap alatt már másodszor került bírál elé az öcsényi zsidó sakter. Hirsch Mór öcsényi zsidó sakter nemzetgyalázás miatt egy hónap alatt már másodszor került a pécsi törvényszék ötös tanácsa elé. Az első ítélet elhangzása után újból durva módon sértegette a magyarságot. Ezért az ötös-tanács jogerősen hat hónapi fogházra ítélte Hirsch Mór, akit az ügyész indítványára azonnal letartóztattak.

Titkos zsidó talpbörközpont a Felvidéken. Hetekig tartó nyomozás után a sátorlajuhelyi rendőrség világosságot derített az árukezelő felvidéki zsidóság újabb bűnös ténykedéseire. Több zsidó borkereskedő titkos talpbörközpontot létesített s annak árucikkeit zsigfoglalomba értékesítve, napok alatt több ezer pengő nyereségre tettek szert. A bűnügy leleplezése során eddig Schwarz Jenő, Schwartz Béláné, sátorlajuhelyi, Slamovics Jankel, Fuchs Lipót máramarosszigeti és Perlstein Márton, Friedmann Gyula szerencsi zsidó kereskedők kerültek hurokra.

Zakar András

Tihamér püspök élete

ahogyan kortársai látták

Ára lüzve 4, kötve 5 Pengő.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda

kiadása.

Kapható könyvosztályunknál.

SZINHÁZ

Bajor Gizi rendez a nagyváradi szinpadon

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délelőtt megérkeztek Nagyváradra Bajor Gizi és Lehotay Árpád, a budapesti Nemzeti Színház két kiváló művésze. A szállodából azonnal a színházhoz siettek, ahol már be volt diszlevezve a szinpad a Nóra diszlevezével. Bajor Gizi egyszerű, sötétkék kabátban, fehér bluzban, nagy piros retiküllel kezében lépett a szinpadra, ahol nagy örömmel üdvözölte — Sármasz Miklóst, aki tudvalevőleg két évvel ezelőtt még a budapesti Bélyárosi Színház nagyszerű művésze volt. Bajor Gizi felment a be-diszlevezett szinpadra, ahol a futópróba előtt még néhány intézkedést végzett. Eltolta a hintaszéket, félretett egy zsámolyt, ami nem volt jó helyen, maga vitte be a szinpadra azokat a dobozokat, amikben majd az előadáson a ruhaholmikot kell bevinni, felbontotta és megnézte, mi van bennük, aztán eltette az egészet egy divány alá. Meg-

beszélt egyet s mászt Sármaszval, a darab főrendezőjével, a világosítóval, az ügyelővel, azután felhuzatta a bársonyfűgönyt, hogy lássa a szinpad teljes világítását. Amikor mindezzel elkészült, végre megkezdődött a „futópróba”, ami alatt azt kell érteni, hogy csak a Bajor és Lehotay jeleneteit próbálják.

Bajor Gizi így, „civilben” is végtelenül érdekes, kellemes megjelenés. Aki nem ismeri, nem is hinné, hogy ez a rendkívül egyszerű, csendes nő Magyarország egyik legnagyobb művésznője. Hogy az, láthattuk abból a néhány jelenetből, amelyet a délelőtti próbán játszott. Egyszerre megtelt a szinpad igazi hangulattal, művészi levegővel, ami partnereit is magukkal sodorták.

Próba után Bajor Gizi és Lehotay együtt ebédelt a váradi színészekkel, akik az első perctől kezdve rajongó szeretettel vették körül a nagy Bajort.

Bajor Gizi és Lehotay Árpád Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délelőtt érkeztek meg Nagyváradra Bajor Gizi és Lehotay Árpád, a budapesti Nemzeti Színház művészei, akik délelőtt 12 órakor már együtt próbáltak a nagyváradi színészekkel. Vendégjátukat olyan nagy érdeklődés előzte meg, hogy ma és csütörtök estére csaknem minden jegy elővételben kelt el. Ezért Putnik Bálint szinigazgató még kedden telefonon érintkezésbe lépett a két nagy művésszel, hogy pénteken este is fellépjenek, azonban ezt a harmadik estét sem Bajor, sem Lehotay nem tudták vállalni most, mert próbáik vannak a Nemzeti Színházban s csütörtökön este, az előadás után már vissza is utaznak Budapestre. Így most Bajor és Lehotay művészi játékát csak két este élvezhetjük.

Színházi iroda közleményei:

— A bukaresti kaland, péntektől ismét másorra kerül.

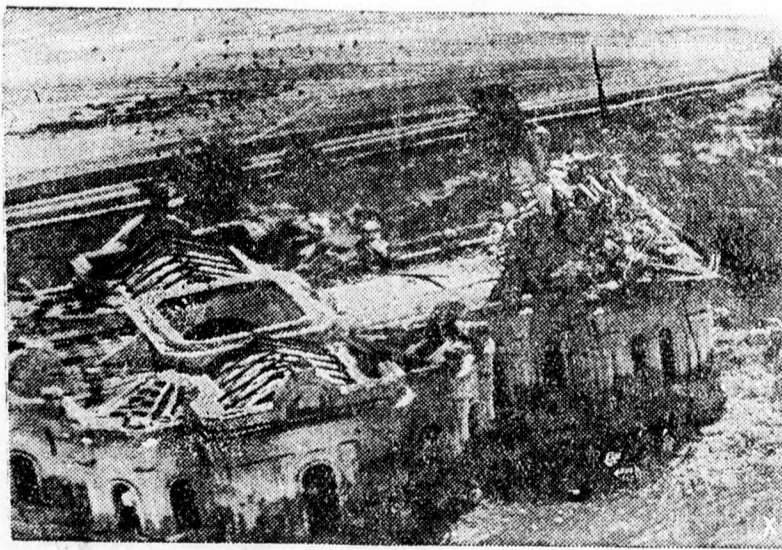
— Vigőzvegy, egységes helyárral van csütörtökön délután műsoron, Rad-

nóthy Évával, Dely Ferenczel és Koltay Arankával a főszerepekben. Minden földszinti jegy: 1.20, minden emeleti jegy 60 fillér, páholy 6 pengő.

— A Hajnalodik irredenta tárgyú óriási sikerű színmű, mely Nagyváradon játszódik a román megszállás alatt, szombat délután olcsó helyárral kerül színpadra.

— A Limonádé ezredes, ez a bűbájos, mulatságos békebeli katona operett mely vasárnap délután olcsó helyárral.

— Jöve szerdától, 19-től, minden este Második felidő Zenés football-vigjáték. Bodola Gyula, a népszerű „Duda” ölete nyomán írta Sármasz Miklós, ezt a minden ízében kacagtató, szellemes sport-vigjátékot, melyet hangulatos zeneszámok tarkítanak. Sármasz Miklós rendez a darabot, melyben fellép a társulat színe-java. Már is nagy az érdeklődés, erre a kedves darabra, melyet sorozatosan, 8 napra tűzött ki az igazgató.

Ilyen a vallásszabadság a Szovjetunióban

Szolgálatos gyógyszerárak:

Ezen a héten a következő gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot: Atlasz Lajos Szent Antal gyógyszerára, Horthy Miklós-út 10 szám.

Hajdu Hugó Csillag gyógyszerára, Hlatky Endre-utca 25. szám.

Reisz István Kigyó gyógyszerára, Bémer-tér 1. szám.

Zigmondovits Barla Aranykereszt gyógyszerára. Gróf Teleki Pál-utca 2. szám.

Sebestyén Arthur Diana gyógyszerára, Gilányi-út 18 szám.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknek 25 százalék engedmény

Adás-vétel

Férfiruhákat, használtakat legjobban vehet és eladhat Molnár használatra üzletében. Bémer-tér 1. (udvarban). 568

Aranyat, briliánt, ezüstöt magas áron veszek. órák, ókszer, javítok. Gyenge István ékszerész. Rakóczi-ut 19.

Sötét diófa íróasztalt keresek megvételre Dobay-Könyves ügyvédi iroda, Szaniszló-u. 4. 714

Régi árban, jóval olcsóbban, mint a házaló ügynökök által eladott Herendi és más porcellán készleteket, valamint a napokban megérkező Rosenthal világmárkás étkészleteket kizárólag Tompa Ferenc ökszerész-tény porcellánüzletében, Nagyvárad, Rakóczi-ut 5. alatt szerezhetik be.

Töltőtoll kiváló márkák, nagy választékban, olcsón Simon István könyv-papírüzletben Bémer-tér 3. Tel. 26-45.

Kávéházakban és vendéglőkben kerje a Magyar Lapok-at

Briliánsért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rakóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Keresek szép fekete vagy szürke női télikabátot molett alakra. Cimeket a kiadóba kérek. 716

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay óras és ékszerész. Nagyvárad, Rakóczi-ut 6.

Istállót, hozzávaló kicsiszinnel keresünk 2 lbra, azonnla. Ajánlatokat telefon 12-31-re kérünk. 709

Allást keres

Többéves bizonyítvánnyal ajánlkozom házvezetőnőnek magányoshoz v. parochiára. Cim a kiadóban. 715

Allást nyee

Helybeli nagy iparvállalat keres előbbi belépésre középiskolát végzett fiatalabb, kellő irodai gyakorlattal bíró keresztény tisztviselőt. Cim a kiadóba. 708

Vincellért fixfizetéssel felveszek. — Nagyvárad, Berkovits Ferenc-u. 78. 713

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc

Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi

Dezse-utca 3. szám.